

In de tweede plaats zal het stelsel van betaling der apothekers worden veranderd. Nu wordt ieder bestanddeel van het recept afzonderlijk in rekening gebracht, waarbij een zekere winst mag worden berekend, bedoeld als vergoeding voor de bedrijfskosten. Daarbij komt dan nog een belooning voor het gereedmaken, wat dan het honorarium van den apotheker uitmaakt. De commissie stelt nu voor, de kosten der bestanddeelen eenvoudig te vergoeden, voor ieder recept een vast bedrag voor bedrijfskosten toe te kennen en verder voor de bereiding van ieder recept naar gelang van de moeite te betalen. De recepten zullen dan goedkooper worden, maar de betaling zal vlugger kunnen geschieden en in ieder geval zal zij steeds plaats hebben zonder korting, welke nu wel eens 40 pCt. bedraagt.

DIABOLUS EX MACHINA. — Een collega schrijft ons: „In de *Avondpost* te 's-Gravenhage kwam onlangs deze advertentie voor:

Bodeloopje. Ter overname aangeboden, ongeveer 200 leden, van zieken- en begrafenisfonds.

Dit ter leering van directies en artsen en apothekers; er blijkt weer voor de zooveelste maal, dat de boden een loopje met hen nemen, *maar ook het loopje met zichzelf meenemen*. De verzekerden zijn de dupe, maar weten het niet”.

Wij weten het helaas wèl. Velen uit de volksklasse weten niet eens, wie hun dokter of hun apotheker is, nog minder in welk ziekenfonds zij zijn. Vraagt men hen daarvoor, dan blijken zij alleen te weten „bij welken bode” zij zijn. Die wijst hun hun dokter aan, die is almachtig, die is nog altijd de *vampyr* van het ziekenfondswezen, zooals *Soranus* (= C. F. SCHREVE) hem noemde in zijn opstellen in het *Medisch Weekblad* 1897, welke de aanleiding zijn geworden tot al onzen arbeid op ziekenfondsg gebied.

Achttien jaren van ingespannen werk hebben den „bode” nog niet aan het wankelen gebracht. Hij zou reeds grootendeels verdwenen kunnen zijn, als dit *arbeidersbelang* niet gestadig was tegengewerkt door hen, die desnoods aan een hebzuchtigen barbier de *macht* gunnen in het ziekenfondswezen, eerder dan dat zij zouden toelaten, dat de arts op dit gebied tot zijn *recht* komt.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

PLANTAGO MAJOR ALS ARTSENIJMIDDEL.

Het zij mij geoorloofd, naar aanleiding der belangwekkende mededeelingen van de heeren PINKHOF over het zaad van *Plantago major* als afvoermiddel (in het nummer van 2 October van dit *Tijdschrift*), hier mede te deelen, dat de Groote Weegbree of Vrouwtjesplantain reeds tientallen jaren als een artsenijplant bekend staat in sommige artsen-kringen. Ik bedoel hier de plant, die door de Fransche pharmaceuten „*plantain commun*” genoemd wordt. Reeds de oude dr. BAKODY, vader van den lateren hoogleeraar in de geneeskunde BAKODY te Budapest, nam te Raab in 1830—1832 proeven met het uitgeperste, gefiltreerde en min of meer verdunde sap van deze plant. Hij meende hierin een middel te hebben gevonden tegen de cholera zijner dagen, waartegen hij echter spoedig andere middelen (vooral arsenicum en veratrum) met veel meer goed gevolg aanwendde. Evenwel bleek hem, en later meer geneeskundigen, dat deze weegbree in haar plantensap een artsenijmiddel bevat, dat met goed gevolg kon worden aangewend tegen acute en sub-chronische ingewandsontstekingen, waarbij brakingen en diarrhaeën op den voorgrond van het ziektebeeld stonden, en

dan vooral bij kinderen. Ook dr. SIEFFERT, thans arts te Parijs, geeft in zijn *Formulaire de thérapeutique* (1899) dit middel aan tegen „choléra infantile”.

Dit schijnt nu wel niet hetzelfde als de aanwending van het weegbree-zaad door de heeren PINKHOF tegen chronische *obstipatie*. Maar in wezen is het naar mijn meening juist wel hetzelfde. De proeven van BAKODY e. a. bevestigen voor mij juist die van de heeren PINKHOF. En omgekeerd deze die van BAKODY. En wel hierom, omdat bij de pogingen tot genezing der *diarrhaeën* hier van verdunningen van $\frac{1}{10}$ pCt. en van die met nog geringer percentage van het oorspronkelijk onverdunde plantensap gebruik gemaakt werd en nog wordt. Zooals met zoovele artsenijsprikkel het geval is, blijkt de ondervinding, ook al behoeft men hier nog niet de noodzakelijkheid van een natuurwet in te zien, werkt ook hier, al naar gelang van individualiteit van mensch en artsenijskruid, van positie en omstandigheid, van gezondheid en ziekte, van oplossingsconcentratie, verdunning, hoeveelheid en meer factoren, eenzelfde plantensap in schijnbaar aan elkaar tegenovergestelde richting van opwekking of onderdrukking. In dit geval bij de weegbree van opheffing van chronische verstopping of van *diarrhaeën*. Het ware te wenschen, dat het voorbeeld der heeren PINKHOF navolging vond en dat meer proefnemingen met oude artsenijsplanten werden genomen, die, hoe samengesteld op zichzelf, toch over het algemeen door haar betrekkelijke eenvoudigheid, vooral ook door collegae ten plattelande, zouden kunnen worden genomen volgens de traditie van vroegere doktersgeslachten.

Als eigenaardigheid van het weegbree-sap zij nog aangevoerd, dat o. m. collegae PUHLMANN, HENGSTEBECK, SIEFFERT en FARRINGTON aan dit artsenijsmiddel een anti-nicotine-werking toeschrijven. Sommigen ontwaarden bij het inwendig gebruik van het sap het opkomen van een afkeer tegen tabak. Ook tegen enuresis nocturna wordt het aanbevolen en, naar het schijnt, reeds sinds eeuwen.

Gouda, 2 October 1915.

A. C. A. HOFFMAN.

Van verschillende andere zijden is mij medegedeeld, dat het weegbree-zaad, of de weegbree-plant, hier te lande een volksmiddel is tegen diarrhee. Het zaad werd echter afgetrokken, bijv. op brandewijn. Dan kon geen sprake zijn van de zuiver mechanische werking, de zwelling der zaden en de vorming van slijm, waaraan ik meen, een purgeerende werking te mogen toeschrijven. De brandewijn-tinctuur of de maceratie der zaden zal bij diarrhee wel als een mucilago werken, voor zooverre geen adstringerende of op andere wijze obstipeerende stoffen uit de zaden in de vloeistof geraken. Worden de zaden in hun geheel gebruikt, dan komt de werking van deze veronderstelde stoffen in het geheel niet in aanmerking. Die van het plantensap is met de werking der zaden in het geheel niet te vergelijken.

Prof. VAN DER WIELEN noemt in het *Pharm. Weekbl.* van 9 October nog een Voor-Indische weegbree (Pl. *Ispaghula*), wier zaden tegen dysenterie en als laxans worden gebruikt. Hij verwijst naar DRAGENDORF (*Die Heilmittelpflanzen der verschiedenen Völker u. Zeiten*, 1898), die als laxeerende weegbree-zaden nog noemt Pl. *Arenaria* en Pl. *Cynops* (resp. vrij zeldzaam en zeldzaam in ons land. P.), en de zaden der groote weegbree vermeldt als wondmiddel en bij oogontstekingen. Andere deelen der plant worden in Ned. Indië gebruikt (VAN DONGEN).

PINKHOF.

DE EERSTE PRIJSVRAAG DER MAATSCHAPPIJ.

Het is geen muggenzifterij, dat ik nog even op de prijsvraag terugkom, maar een dergelijke vraag moet toch geheel duidelijk gesteld wezen. De in het nummer van 21 Augustus opgenomene redactie wordt, vermoedelijk in verband met opmerkingen, die ik in het nummer van 4 September maakte, in het *Tijdschrift* van 9 October